

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: K2-44C/5/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6122292263
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alžbeta Beňáková
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2024:6122292263.8

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Alžbetou Beňákovou v spore žalobkýň: 1.) A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, XXX XX D., 2.) E. F., nar. XX.X.XXXX, bytom G. XX, XXX XX D., 3.) H. I., nar. X.X.XXXX, bytom J. X, XXX XX D., všetci zastúpení JUDr. Tomášom Čverčkom, advokátom so sídlom Čajakova 5, 040 01 Košice, proti žalovanému: Mesto Košice, Trieda SNP č. 48/A, 040 11 Košice, o zaplatenie 3.013,61 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalobu z a m i e t a .

II. Žalovanému náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1. Žalobkyne sa návrhom na vydanie platobného rozkazu, doručeným Okresnému súdu Banská Bystrica dňa 20.4.2022, postúpeným súdu dňa 8.2.2023 domáhali, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi v 1. rade sumu 1.291,56 €, žalobkyňi v 2. rade sumu 430,49 € a žalobkyňi v 3. rade sumu 1.291,56 € s príslušenstvom podľa ich spoluvlastníckych podielov spolu s úrokom z omeškania titulom bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. F., Obec: D. – K., L.: D. B., zapísaných na LV č. XXXXX, ako parcely registra „C“, špecifikované v žalobnom návrhu patriacich do podielového spoluvlastníctva žalobkýň vo veľkosti podielov 2/10 a 1/30 z celku bez právneho titulu a to za obdobie od 27.5.2020 do 26.1.2022. Zároveň žiadali nahradiť trovy konania.

2. Žalobkyne dôvodili, že žalovaný predmetné nehnuteľnosti užíva od roku 1957, kedy začal na uvedených pozemkoch realizovať výsadbu verejnej zelene. Táto skutočnosť vyplýva aj z LV č. XXXXX, kde je stanovený spôsob užívania pozemku a predovšetkým z listín Magistrátu mesta Košice ako aj z pozvánky zo dňa 18.3.2016, kde mesto Košice uviedlo, že funkčné využitie parciel (aj ostatných parciel evidovaných v tzv. Borovicovom háji) v zmysle platného Územného plánu hospodársko-sídelskej aglomerácie Košice, je pre ne definovaná funkcia verejnej zelene. V zmysle strategického dokumentu mesta Košice- Miestneho územného systému ekologickej stability (ďalej aj „MÚSES“) schváleného uznesením č. 811/2013 Mestským zastupiteľstvom je táto lokalita špecifikovaná ako Mestské biocentrum regionálneho významu BC- RM.

3. Ďalej žalobkyne uviedli, že viackrát vyzývali žalovaného k vysporiadaniu vzájomných vzťahov. Naposledy listom zo dňa 14.2.2022, avšak neúspešne. Žalovaný nakoniec predmetné pozemky odkúpil kúpnu zmluvou zo dňa 29.12.2021, ktorej vklad bol povolený dňa 27.1.2022.

4. S poukazom na ust. § 123, § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka a čl. 20 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uviedli, že pokiaľ by medzi žalobkyňami a žalovaným existoval zmluvný vzťah prenajímateľa a nájomcu, žalobkyne by sa na základe zmluvy vzdali časti svojich práv vyplývajúcich z vlastníctva

pozemku a prenechali by predmetné pozemky za peňažnú náhradu do užívania žalovanému. Vzhľadom na to, že žalovaný užíva pozemky žalobkyň bez akejkoľvek náhrady o výmere 347,43 m², došlo k protiprávnemu obmedzeniu vlastníckeho práva žalobkyň a zároveň k bezdôvodnému obohateniu sa žalovaného, ktorý tak získal plnenie bez právneho dôvodu. Zároveň citoval rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/52/2009 zo dňa 31.1.2011, v zmysle ktorého, cit.: „Ak nie je v občianskoprávnej rovine (napr. zmluvou) upravené všeobecné užívanie verejného priestranstva, zahŕňajúce aj len sčasti pozemky vlastnícky patriace tretej osobe, má to za následok vznik bezdôvodného obohatenia na strane obce plnením bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka).“ Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 239/09, ústavný súd zaujal rovnaký postoj k právnej ochrane vlastníkov, cit.: „Vlastník pozemku, na ktorom sa nachádza verejné priestranstvo obce môže od obce požadovať vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie, kým nebude na tento pozemok uzatvorená nájomná zmluva, zriadené vecné bremeno alebo nebude pozemok nadobudnutý naspäť do vlastníctva obce.“

5. Pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia žalobkyne vychádzali zo znaleckého posudku č. 8/2018, v ktorom znalec vyčíslil ročné nájomné vo výške 6,58 € za m². Žalobkyne si uplatňujú len sumu 5,234 €/m²/rok. Nakoľko žalovaný nevyhovel výzve na vydanie bezdôvodného obohatenia určenej listom zo dňa 18.2.2022, žalobkyne požadujú úroky z omeškania počnúc dňom 22.2.2022.

6. Okresný súd Banská Bystrica platobným rozkazom sp. zn. 8Up/225/2022 zo dňa 30.12.2022 vyhovel podanému návrhu na vydanie platobného rozkazu v plnom rozsahu a zaviazal žalovaného na zaplatenie žalovanej sumy.

7. Žalovaný v podanom odpore proti vydanému platobnému rozkazu neuznal žalobný nárok a poukázal na skutočnosť, že na predmetný právny vzťah sa má aplikovať zákon č. 66/2009 Z.z. Lokalita Borovicový háj je územným plánom definovaná ako plochy verejnej zelene nepretržite už od prvotného spracovania územného plánu schváleného v roku 1976. Rozhodnutím o využití územia č. Výst. 2224-a 1985-Bk zo dňa 15.3.1985 bolo rozhodnuté o využití územia pre „Borovicový háj v lokalite Košice – Západ“ na parcelách, medzi ktoré patrila aj parcela č. 4311. Z porovnania aktuálnej katastrálnej mapy a Geometrického plánu č. 241-1-3601-45-82 zo dňa 25.1.1983 vyplýva, že parcely, ktoré sú predmetom tohto súdneho sporu boli vyčlenené z pôvodnej parcely č. 4311. Z hospodárskej zmluvy zo dňa 10.11.1987 vyplýva, že Borovicový háj v obstarávacej hodnote 398.054,- korún bol vo vlastníctve štátu a v správe Záhradníckeho a sadovníckeho podniku Košice, š.p. (ďalej len „ZASP š.p.“) ktorého zriaďovateľom bol Národný výbor mesta Košice. Zákonom č. 138/1991 Zb. o majetku obcí prešiel všetok majetok štátu, ku ktorému mal právo hospodárenia ZASP š.p. do vlastníctva mesta. O uvedenom svedčí aj delimitačný protokol z 28. júna 1991, kde je pod položkou č. 430 uvedený Borovicový háj v obstarávacej hodnote 398.054,- korún. Podľa názoru žalovaného uvedené skutočnosti jednoznačne svedčia o splnení zákonných podmienok vyžadovaných k vzniku vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. Zákon síce výslovne nerieši otázku poskytovania náhrady za zákonom zriadené vecné bremeno, avšak tejto problematike sa venuje tak najvyšší súd ako aj ústavný súd vo svojich nedávnych rozhodnutiach (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/17/2019 zo dňa 30.11.2020, sp. zn. 2Cdo/194/2018 zo dňa 26.8.2019, proti ktorému Ústavný súd SR odmietol ústavnú sťažnosť sp. zn. IV. ÚS 539/2020 zo dňa 28.10.2020). Žalovaný v celom rozsahu poukázal na citované rozhodnutia najvyššieho a ústavného súdu, v zmysle ktorých za zákonom č. 66/2009 Z. z. zriadené vecné bremeno vzniká nárok na náhradu jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti zákona, teda k 1.7.2009. Keďže žalobca si nárok uplatnil na súde až po uplynutí trojročnej premlčacej doby, žalovaný vznáša námietku premlčania voči nároku uplatnenému v tomto konaní, a to v celom jeho rozsahu. Rovnako nesúhlasil s výškou uplatneného nároku a predložil znalecký posudok č. 9/2018 vypracovaný Ústavom súdneho inžinierstva v Žiline, ktorý stanovil výšku ročného nájomného na sumu 2,749 €/m²/rok. V konaní sp. zn. 24C/31/2018 vypracoval ústav znalecký posudok č. 16/2022, kde ústav stanovil všeobecnú ročnú hodnotu nájmu parcely č. 4304/11 v k. ú. F. na sumu 2,786 €/m². Navrhol žalobe nevyhovieť a zaviazat žalobkyne k náhrade trov konania.

8. K podanému odporu sa vyjadrili žalobkyne. K výške bezdôvodného obohatenia uviedli, že podľa znaleckého posudku vypracovaného Ústavom súdneho inžinierstva v Žiline a posudkom vypracovaného Ing. Matejom Špakom je rozdiel v cene nájmu vo výške 2,33 €, preto si žalobkyne uplatnili len sumu 5,234 €, nakoľko už v uvedenej cene nájmu má viac ako 20 rozsudkov, z toho viaceré sú právoplatné

potvrdené Krajským súdom a skončené. V tejto obdobnej veci je právoplatný rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 16C/52/2016, Krajský súd v Košiciach sp. zn. 6Co/110/2019 na sumu 5,234 €/m2/rok, dokonca rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 29C/37/2018, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2Co/62/2021 bola priznaná náhrada vo výške 6,58 €/m2.

9. Konaním žalovaného, ktorý rozhodnutím mestského zastupiteľstva zmenil územný plán, v dôsledku ktorého sa lokalita, ktorá je predmetom tohto konania, stala verejnou zeleňou, de iure obmedzil žalobkyne v ich vlastníckom práve. V ostatnom zotrval na svojich tvrdeniach o základe právneho nároku. K výške bezdôvodného obohatenia uviedol, že je v súlade so znaleckým posudkom č. 33/2022, ba dokonca aj v súlade so správaním žalovaného, ktorý prenajíma pozemky, ktoré sú verejná zeleň za sumy omnoho vyššie, čo uvádza aj znalecký posudok znalkyne Ing. Lucie Brinckovej v inom súdnom konaní (25C/50/2018), o ktorého znalosti má žalovaný vedomosť, kde uvádza porovnaním ceny, za ktoré prenajíma žalovaný svoje pozemky v priemere za cenu 6,- €/m2/rok, avšak po znížení ceny o 10% vypočítala znalkyňa ceny na sumu 5,54 €/m2/rok. Rovnako tak v súdnom konaní znalec B. M. N., kde vypočítal hodnotu nájmu na sumu 6,24 €/m2/rok a výpočtom na sumu 5,075 €/m2/rok.

10. Nesúhlasili s aplikáciou zákona č. 66/2009 Z.z. Mali za to, že nie sú splnené podmienky podľa tohto zákona, keďže verejná zeleň nikdy neprešla do vlastníctva obce. Tieto pozemky mala obec iba v správe, a nie vo vlastníctve. Ust. § 4 o zriadení vecného bremena sa vzťahuje len na stavbu a na pozemku žalobkyni sa žiadne stavby nenachádzajú. Žiadne stavby, ani park nebol povolený podľa platných právnych predpisov. Žalovaný nepredložil stavebné povolenie, ani kolaudačné rozhodnutie. K vzniku vecného bremena je pritom potrebný záznam o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností. Tento záznam nebol vykonaný, hoci sa o to žalovaný usiloval podaním zo dňa 15.10.2009. Zároveň uviedol, že trvalé trávnaté porasty, ktoré majú vytvárať verejnú zeleň predstavujú súčasť pozemkov. Momentom prechodu vlastníckeho práva k pozemkom, prešlo na žalobcu vlastníctvo všetkých trvalých porastov vysadených na týchto pozemkoch. Nejde preto o samostatnú vec. Taktiež lokalita Borovicového hája nie je verejná zeleň, ako sa to snaží prezentovať žalovaný, ale je to MÚSES, Miestny územný systém ekologickej stability, čoho dôkazom je aj uznesenie č. 811/2013 MZ zo dňa 19.12.2013. MÚSES bol pritom schválený v máji 1995, resp. 1996. K uzneseniam najvyššieho súdu uviedol, že v rozhodovaných veciach sa zaoberal najvyšší súd pozemkami pod stavbami (bytmi- bytovými domami), nie vo vzťahu k verejnej zelene. Protokol o prechode vlastníctva majetkových práv a záväzkov podľa zákona č. 138/1991 Zb. bol vyhotovený až dňa 3.5.2004, s tým, že prechod vlastníctva sa uskutočňuje ku dňu účinnosti tohto zákona k 1.5.1991, teda 13 rokov spätne. Poukázal na prílohu č. 7 Inventárna a technická karta budovy, zápisnicu zo dňa 8.3.1985, z ktorých je zrejmé, že nešlo o verejnú zeleň, ale len o zeleň. Rozhodnutie o využití územia pritom nenadobudlo právoplatnosť. Pozemky, stavby alebo zeleň neprešli na obec- Mesto Košice, pretože od roku 1985 bola správa na Záhradníckom a sadovníckom podniku, nie vo vlastníctve štátu. Do roku 1987 bol Borovicový háj lesom a nie verejnou zeleňou, ku ktorému tvrdeniu pripojil doklady. Zámerom Národného výboru mesta Košice bolo vybudovať vnútromestskú zeleň, nie verejnú zeleň. Keďže teda neexistovala pred rokom 1987 verejná zeleň a táto bola zavedená až v roku 1991 všeobecne záväzným nariadením č. 2/1991 o zakladaní, údržbe a správe zelene (ktoré navyše bolo zrušené protestom prokurátora), ktorý nadobudol účinnosť dňa 19.12.1991, nemohla ku dňu 1.5.1991 verejná zeleň prejsť do vlastníctva obce. Žalobkyne sa vyjadrili aj k právnemu posúdeniu platnosti hospodárskej zmluvy podľa vtedy platného a účinného Hospodárskeho zákonníka. Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice nemal platne v správe národného majetku lokalitu Borovicový háj, keďže mu nebola uložená povinnosť uzatvorenia príslušnej hospodárskej zmluvy o prevode správy Ministerstva lesného a vodného hospodárstva SSR. Následne preto ďalej nemohol platne prevádzať správu pozemkov tohto majetku na iné socialistické organizácie. Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc mal odovzdať správu na Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice- správa verejnej zelene Hospodárskou zmluvou zo dňa 10.11.1987. Túto hospodársku zmluvu považuje za absolútne neplatnú a na jej základe nemohlo dôjsť k platnému prevodu správy národného majetku do Záhradníckeho a sadovníckeho podniku mesta Košíc. Navrhol preto žalobe vyhovieť v celom rozsahu.

11. Duplika žalovaného nebola súdu doručená.

12. Uznesením č.k. K2-44C/5/2023-274 zo dňa 24.10.2023 bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia konania pred Ústavným súdom SR. Uznesením č.k. K2-44C/5/2023-294 zo dňa 18.3.2024 súd pokračuje v prerušenom konaní.

13. Podaním doručeným súdu dňa 22.5.2024 žalobca k rozhodnutiu o využití územia doplnil, že súd je povinný posúdiť kedy nadobudlo rozhodnutie právoplatnosť, a nie je viazaný vyznačenou doložkou právoplatnosti (uznesenie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/6/2019 zo dňa 7.10.2020). V tejto súvislosti poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 127/2010 zo dňa 22. júna 2010, kde Ústavný súd už vo svojich iných veciach (napr. III. ÚS 148/05) uviedol, že v špecifických okolnostiach prípadu záver o naplnení podmienok konania, napr. doručenie rozhodnutia správneho orgánu musí byť preukázané mimo „rozumných pochybností“. Pokiaľ všeobecný súd nemá preukázaný záver, že došlo k doručeniu správneho rozhodnutia mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že rozhodnutia doručené neboli. Je mimo všetkej logiky pričítať na ťarchu sťažovateľov, že prebehla skartácia dokladov u orgánu verejnej správy, ktorú ani v najmenšom nemohli ovplyvniť. K rovnakému záveru je možné dospieť aj na základe novely stavebného zákona č. 40/2024 Z. z. kde v § 142l ods. 3 Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. apríla 2024 (3) Stavby postavené pred 1. októbrom 1976 sa dňom 1. apríla 2024 považujú za stavby postavené v súlade s platnými predpismi. Stavby postavené od 1. októbra 1976 do 31. decembra 1989 sa dňom 1. apríla 2024 považujú za stavby postavené v súlade s týmto zákonom, ak sa nepretržite využívajú na svoj účel a vlastníci stavby je k tomuto dňu vlastníkom pozemku alebo má iné právo k pozemku, na ktorom je takáto stavba postavená.

14. Na prejednanie veci súd nariadil dňa 27.5.2023 pojednávanie, na ktorom sa zúčastnil právny zástupca žalobkyň a žalovaný. Súd v súlade s ust. § 180 CSP prejednával vec v neprítomnosti žalobkyň.

15. Právny zástupca žalobkyň zotrval na podanej žalobe. Opravil, že v žalobe na str. 1 nesprávne uviedol, že žalovaný užíva pozemky od roku 1957. Na základe rozhodnutia Ministerstva lesného a vodného hospodárstva vyplýva, že až do roku 1989 bola daná lokalita lesom a teda žalovaný nerealizoval výsadbu verejnej zelene. Verejnou zeleňou sa mala stať až na základe VZN č. 2/1991, ktoré bolo následne v roku 2013 zrušené a nebola to verejná zeleň, ale zeleň. Nie je zrejmé, či Borovicový háj je stavbou alebo verejnou zeleňou. Ak je to verejná zeleň, v tom prípade sa na ňu nevzťahuje ust. § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. Ak je to stavba, nejde o stavbu povolenú. Argument žalovaného o skartácii dokumentov nemôže byť na ťarchu žalobkyň. Rozhodnutia by boli dohľadateľné v archívoch. V správnom konaní nebolo rozhodnutie o využití územia doručované žalobkyniam.

16. Žalovaný poukázal na viaceré rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, ktorý sa vysporiadal s aplikáciou zákona č. 66/2009 Z.z. Ust. § 4 zákona č. 66/2009 Z.z. je možné použiť aj v prípade pozemku, ktorý je verejnou zeleňou. Rozhodnutie o využití územia, ako aj hospodárska zmluva preukazujú, že Borovicový háj bol zriaďovaný v súlade s platnou legislatívou. Rozhodnutie o využití územia sa nedoručovalo žalobkyniam, nakoľko do roku 1987 boli tieto pozemky lesmi a v zmysle vtedy platných a účinných príslušných právnych predpisov nebol povinný štátny orgán konať s vlastníckmi pozemkov. Námieta premĺčania je preto dôvodná.

17. Sporové strany nevyužili právo záverečnej reči.

18. Súd vykonal dokazovanie listinami, ktoré sú obsahom spisu a zistil tento skutkový stav:

19. Žalobkyne sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXXX, v k. ú. F., Obec: KOŠICE- ZÁPAD, Okres: Košice II, parcely registra „C“ ,

- parcela č. 4311/66, o výmere 663 m², druh: ostatné plochy,
- parcela č. 4311/70, o výmere 306 m², druh: ostatné plochy,
- parcela č. 4311/73, o výmere 148 m², druh: ostatné plochy,
- parcela č. 4311/76, o výmere 148 m², druh: ostatné plochy,
- parcela č. 4311/80, o výmere 44 m², druh: zastavané plochy a nádvoría,
- parcela č. 4311/84, o výmere 52 m², druh: zastavané plochy a nádvoría,
- parcela č. 4311/86, o výmere 35 m², druh: zastavané plochy a nádvoría,
- parcela č. 4312/60, o výmere 93 m², druh: zastavané plochy a nádvoría,

v rozsahu 347,43 m², pričom spoluvlastnícky podiel žalobkyne v 1. a 3. rade je vo veľkosti 1/10 z celku a žalobkyne v 2. rade 1/30 z celku. Žalovaný dlhodobo užíva predmetné parcely, na ktorých realizoval výsadbu verejnej zelene. V zmysle strategického dokumentu mesta Košice- MÚSES schváleného uznesením č. 811/2013 Mestským zastupiteľstvom je táto lokalita špecifikovaná ako Mestské biocentrum

regionálneho významu BC- RM. Žalobkyne sa ako vlastníčky domáhajú podanou žalobou vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov verejnosťou.

20. Z predloženého LV č. XXXXX vyplýva, že parcely č. 4311/66, č. 4311/70, č. 4311/73 a č. 4311/76, druh pozemku: ostatná plocha, sú užívané ako pozemok, na ktorom je okrasná záhrada, uličná a sídlisková zeleň, park a iná funkčná zeleň a lesný pozemok na rekreačné a poľovnícke využívanie, parcela č. 4311/80, č. 4311/84, č. 4311/86 a č. 4312/60, druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie sú pozemkami, na ktorom je dvor.

21. Odbor výstavby Obvodného národného výboru č. Výst. 2224-a-1985-Bk zo dňa 15.3.1985 vydal rozhodnutie o využití územia pre Borovicový háj v lokalite Košice- Západ so stanovením podmienok. V rozhodnutí bolo konštatované, že zmena využitia územia vyhovuje obecným technickým požiadavkám na stavbu stanovenú vyhláškou č. 83/1946 Zb. Súdu je z jeho činnosti známe (napr. konanie sp. zn. K2-44C/27/2021, sp. zn. K2-44C/42/2020- konanie medzi rovnakým sporovými stranami, nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za rovnaké pozemky len za predchádzajúce obdobie a pod.), že z pracovného rokovania ohľadom územného rozhodnutia akcie Borovicový háj v lokalite D.- K., konaného dňa 18.3.1985 na odbore výstavby vyplývajú pripomienky hlavného architekta k predloženému riešeniu sadovníckej úpravy na úrovni VP- pre lokalitu Borovicový háj za Popradskou cestou, stanovisko odboru MHODaP ObNV Košice II a vyjadrenie ZaSP, ktorý uviedol, že v rámci budovania zelene mesta Košíc uvažuje sa s prebudovaním hája nad Popradskou cestou na obvodový park pre Košice. Tento zámer je zosúladený s generelom zelene mesta Košíc a jeho realizáciu podporuje. Po majetkovo-právnom vysporiadaní a výstavbe parku zabezpečia jeho spravovanie a údržbu.

22. Rozhodnutím Ministerstva lesného a vodného hospodárstva SSR z 21. januára 1987 boli trvale vyňaté lesné pozemky v katastrálnom území Košice - západ pre zriadenie parkovej zelene z lesného pôdneho fondu o celkovej výmere 11,4245 ha a to na základe žiadosti Záhradníckeho a sadovníckeho podniku mesta Košice, pričom Záhradníckemu a sadovníckemu podniku mesta Košíc v spolupráci s Východoslovenskými štátnymi lesmi PR v Košiciach bolo uložené zabezpečiť vyznačenie hraníc trvale vyňatých pozemkov podľa geometrického plánu.

23. Na základe hospodárskej zmluvy o prevode správy národného majetku zo dňa 10.11.1987 prešiel Borovicový háj o rozlohe 11,4245 ha k. ú. Košice- Západ v obstarávacej cene 398.054- Sk na Záhradnícky a sad. podnik mesta Košice- Správa verejnej zelene Košice. Dôvodom správy je úprava Borovicového hája na obvodový park, ktorý bude prevádzkať preberajúci. Majetok bol prevedený ku dňu 30.11.1987.

24. Dňa 28.6.1991 bol uzatvorený Delimitačný protokol o odovzdaní a prevzatí úloh a pôsobnosti, hmotného majetku, majetkových práv a záväzkov, plánu a rozpočtu v zmysle zákona SNR č. 369/90 Zb. a zákona SNR č. 401/90 Zb. a uznesenia Mestského zastupiteľstva č. 7/B zo dňa 14.5.1991 medzi odovzdávajúcou organizáciou Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc, š.p., rozpočtovou zložkou Správa verejnej zelene a preberajúcou Správa mestskej zelene s účinnosťou k 30.6.1991. Predmetom delimitácie bol prevod práv, povinností a záväzkov zo štátneho podniku Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice, organizáciou bývalého NVmK na Magistrát mesta Košice- Správa mestskej zelene, ako rozpočtovú organizáciu celomestskej povahy. Správa mestskej zelene bola zriadená uznesením Mestského zastupiteľstva zo dňa 15.5.1991 ako rozpočtová organizácia Magistrátu mesta Košice.

25. Dňa 3.5.2004 na základe Protokolu o prechode vlastníctva, majetkových práv a záväzkov, v zmysle zákona SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí odovzdala Správa mestskej zelene, so sídlom Rastislavova 79, 040 01 Košice preberajúcej Mestu Košice, so sídlom Tr. I. XX/X, XXX XX D. nehnuteľnosti okrem iného Borovicový háj o rozlohe 11,4245 ha- k. ú. D.- K. s prechodom vlastníctva ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí k 1.5.1991. Prílohou č. 7 protokolu bola inventárna a technická karta budovy s názvom Borovicový háj- rozloha 11,4245 ha.

26. Všeobecne záväzné nariadenie mesta Košice č. 25 o miestnom územnom systéme ekologickej stability účinné dňom 24.11.1994 medzi existujúce a navrhované biocentrá v § 3 ods. 3, bod 13 zaradil aj Borovicový háj. Žalovaný sa aj správal ako vlastník verejnej zelene „Borovicový háj“, o čom svedčí aj jeho list zo dňa 15.10.2009, číslo A/2009/14990, adresovaný Správe katastra Košice, ktorým žiadal o zápis vecného bremena k niektorým pozemkom v jeho prospech, pričom obsahom tohto práva mala

byť povinnosť vlastníkov pozemkov nachádzajúcich sa pod verejnou zeleňou strieť údržbu a užívanie pozemkov mestom Košice a jeho správcami v rozsahu a spôsobom potrebným na zabezpečenie činnosti pri udržiavaní, ochrane a zveľaďovaní verejnej zelene. Dôvodi, že verejnú zeľ „Borovicový háj“ mu odovzdala Správa mestskej zelene v Košiciach protokolom zo dňa 3.5.2004.

27. Všeobecne záväzné nariadenie mesta Košice č. 2/1991 o zakladaní, údržbe a ochrane verejnej zelene bolo napadnuté protestom prokurátora, nakoľko boli zistené porušenia ustanovení jednotlivých tam špecifikovaných zákonov, v ktorom prokurátor konštatoval, že dochádza k neprípustnému zasahovaniu do výkonu užívacích práv vlastníkov spojených s vlastníckym právom k nehnuteľnostiam. Mesto Košice nedovoľuje zasahovať do vlastníckeho práva fyzických a právnických osôb a v neprípustnej miere určuje ako majú užívať a disponovať so svojim súkromným majetkom ohľadom údržby a správy verejnej zelene. Ak Mesto chce dodržiavať povinnosti upravené v § 4 VZN pri tvorbe, údržbe a správe zelene, nič mu v tom nebráni, naopak mesto je povinné v zmysle ust. § 4 ods. 3, písm. g) zákona o obecnom zriadení zabezpečiť údržbu a správu verejnej zelene, čo nie je nutné riešiť vydaním VZN. Je neprípustné, aby v §4 VZN zakotvené povinnosti boli platné a záväzné aj pre subjekty odlišné od mesta Košice. Mesto Košice prekročilo svoju normotvornú právomoc. Následne toto VZN bolo zrušené uznesením Mestského zastupiteľstva v Košiciach č. 797/2013 na svojom 22. rokovaní dňa 16.12.2013.

28. Uznesením Mestského zastupiteľstva v Košiciach č. 811 zo dňa 16.12.2013 bol schválený Miestny územný systém ekologickej stability mesta Košice (MÚSES).

29. Z listiny zo dňa 18.3.2016 označenej ako pozvánka vyplýva, že dňa 6.4.2016 sa malo uskutočniť pracovné rokovanie za účelom začatia procesu tvorby vzájomnej dohody medzi mestom Košice s vlastníkami, resp. spoluvlastníkmi pozemkov o obojstranne prijateľnom funkčnom využití pozemkov, s cieľom zachovania maximálneho podielu existujúcej vzrastlej zelene na pozemkoch, ako súčasť zelenej infraštruktúry mesta Košice. Uznesením Mestského zastupiteľstva z XV. zasadnutia zo dňa 24.4.2017 pod č. 745 bolo schválené riešenie odkúpenia lokality Borovicový háj s finančným dopadom na rozpočet mesta, so schválením splátkového kalendára rozloženého na niekoľko rokov. Z uznesenia Mestského zastupiteľstva v Košiciach z XVIII. zasadnutia zo dňa 11.12.2017 pod č. 973 bola schválená kúpa pozemkov v lokalite Borovicový háj za kúpnu cenu 69,61 €/m².

30. Žalovaný nadobudol pozemky žalobkyní kúpou zmluvou zo dňa 29.12.2021, ktorej vklad bol povolený dňa 27.1.2022. Žalobca sa podanou žalobou domáha vydania bezdôvodného obohatenia za obdobie od 27.5.2020 do 26.1.2022.

31. Súd právne posúdil nárok žalobkyní podľa nasledujúcich právnych predpisov:

32. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí (ďalej len zákon č. 138/1991 Zb.), účelom tohto zákona je ustanoviť, ktoré veci z majetku Slovenskej republiky prechádzajú do vlastníctva obcí, a upraviť majetkové postavenie a hospodárenie obcí s ich majetkom.

33. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., do vlastníctva obcí prechádzajú z majetku Slovenskej republiky veci, okrem hnutelností patriacich orgánom miestnej štátnej správy, ku ktorým patrilo ku dňu účinnosti osobitného predpisu právo hospodárenia národným výborom, na území ktorých sa nachádzajú.

34. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb., veci, ku ktorým patrilo právo hospodárenia štátnym podnikom, rozpočtovým, príspevkovým organizáciám a drobným prevádzkárňami národných výborov, ku ktorým prešla zakladateľská alebo zriaďovateľská funkcia na obec podľa osobitného predpisu, prechádzajú z majetku Slovenskej republiky do vlastníctva obce, na území ktorej sa nachádzajú. Obce si vzájomné práva a povinnosti upravia zmluvne.

35. Podľa § 1 zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 66/2009 Z.z.“), tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane príľahlej plochy, ktorá svojim umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len „pozemok pod stavbou“).

36. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., obec alebo vyšší územný celok, ktorý sa stal podľa osobitných predpisov vlastníkom stavby prechodom z vlastníctva štátu bez majetkovoprávneho usporiadania vlastníctva k pozemkom (ďalej len „vlastník stavby“), môže poskytnúť zámennou zmluvou vlastníkovi pozemku pod stavbou náhradný pozemok, ktorý je v jeho vlastníctve. Náhradný pozemok v primeranej výmere, bonite a rovnakého druhu, ako bol pôvodne pozemok pred zastavaním, poskytne vlastník stavby v tom istom katastrálnom území. Ak územie obce tvorí viac katastrálnych území, náhradný pozemok sa poskytne v rámci územia obce.

37. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z., ak sa neuplatní postup podľa odseku 1, usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa vykoná v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa osobitného predpisu.

38. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., ak nemá vlastník stavby ku dňu účinnosti tohto zákona k pozemku pod stavbou zmluvne dohodnuté iné právo, vzniká vo verejnom záujme k pozemku pod stavbou užívanému vlastníkom stavby dňom účinnosti tohto zákona v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou, vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, ak ide o stavbu povolenú podľa platných právnych predpisov, ktorá prešla z vlastníctva štátu na obec alebo vyšší územný celok. Podkladom na vykonanie záznamu o vzniku vecného bremena v katastri nehnuteľností je súpis nehnuteľností, ku ktorým vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu.

39. Podľa § 4 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z.z., vlastník pozemku pod stavbou je povinný strpieť výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu do vykonania pozemkových úprav v príslušnom katastrálnom území.

40. Podľa § 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka, vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo strpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe.

41. Podľa § 151o OZ, vecné bremená vznikajú písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu možno nadobudnúť tiež výkonom práva (vydržaním); ustanovenia § 134 tu platia obdobne. Na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecným bremenám je potrebný vklad do katastra nehnuteľností. Zmluvou môže zriadiť vecné bremeno vlastník nehnuteľností, pokiaľ osobitný zákon nedáva toto právo aj ďalším osobám. Ak nie je vlastník stavby zároveň vlastníkom príľahlého pozemku a prístup vlastníka k stavbe nemožno zabezpečiť inak, súd môže na návrh vlastníka stavby zriadiť vecné bremeno v prospech vlastníka stavby spočívajúce v práve cesty cez príľahlý pozemok.

42. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

43. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

44. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

45. Medzi stranami nebolo sporné, že pozemky sú vo vlastníctve žalobkyní, ani skutočnosť, že žalovaný tieto pozemky užíva. Sporným medzi stranami bolo, či sa na daný právny vzťah aplikuje zákon č. 66/2009 Z.z., resp. či podmienky pre jeho aplikáciu sú splnené. Súdu je z jeho činnosti známe (viď bod 21) a aj z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že Borovicový háj vznikol po r. 1960. Od počiatku bol identifikovaný na parcelách č. 4352, č. 4354, č. 4311, č. 4304/1, č. 4304/3 a č. 4304/6 v celkovej výmere 11,4245 ha evidovaných ako les v lesnom pôdnom fonde. Pôvodne bol vystavaný ako okrasná škôlka k

dopestovaniu materiálu pre výsadbu sídlisk na území Košíc, a to výsadbou štátnymi lesmi. Počnúc rokom 1984 sa riešilo využitie Borovicového hája na obvodový park. Uvedené mal realizovať Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc, ktorý dňa 31.10.1984 podal žiadosť o vyňatie týchto lesných pozemkov. Uvedené potvrdzuje i rozhodnutie Odboru výstavby Obvodného národného výboru č. Výst. 2224-a-1985-Bk zo dňa 15.3.1985 o využití územia pre Borovicový háj. Boli preto realizované kroky, aby štátny les - Borovicový háj ako národný majetok v správe Záhradníckeho a sadovníckeho podniku mesta Košíc bol vyňatý z lesného fondu na plnenie funkcií mestskej zelene. Rozhodnutím Ministerstva lesného a vodného hospodárstva SSR z 21. januára 1987 boli trvale vyňaté lesné pozemky v katastrálnom území Košice - Západ pre zriadenie parkovej zelene z lesného pôdneho fondu o celkovej výmere 11,4245 ha, čo svedčí o tom, že žiadosť podal oprávnený subjekt.

46. Do roku 1987 bol teda Borovicový háj lesom a po tomto roku sa zámerom Národného výboru mesta Košice mala z Borovicového hája vytvoriť mestská zeleň - obvodový park. Správou národného majetku „Borovicový háj“ bol poverený Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc, ktorý správu ku dňu 30.11.1987 odovzdal Záhradníckemu a sadovníckemu podniku mesta Košíc - Správa verejnej zelene Košice; uvedené mal súd preukázané z Hospodárskej zmluvy o prevode správy národného majetku zo dňa 10.11.1987. Ku dňu účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. právo hospodárenia k predmetnému nehnuteľnému majetku preukázal Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice, š.p.- Správa verejnej zelene, pričom delimitačným protokolom z 28.6.1991 tento majetok bol odovzdaný Správe mestskej zelene v Košiciach, ktorá bola zriadená na základe uznesenia Mestského zastupiteľstva v Košiciach č. 7/B zo dňa 14. mája 1991 ako rozpočtová organizácia mesta. Uvedené mal súd preukázané z protokolu o prechode vlastníctva, majetkových práv a záväzkov, v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí z 3.5.2004. K jeho nedostatkom, pokiaľ ide o okamih jeho vyhotovenia, ktorý žalobkyne namietali, súd uvádza, že k prechodu Borovicového hája v správe Správy mestskej zelene v Košiciach do vlastníctva žalovaného došlo okamihom účinnosti zákona č. 138/1991 Zb., teda 1.5.1991, a samotný delimitačný protokol má len deklaratórny charakter. Okolnosť, že delimitačný protokol vo vzťahu k žalovanému bol vypracovaný dňa 3.5.2004 je preto bez právneho významu.

47. Žalobkyne namietali, že nebolo preukázané, na základe čoho nadobudol Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice do svojej správy tieto pozemky, resp. zeleň. Argumentovali, že z rozhodnutia Ministerstva vodného a lesného hospodárstva SSR zo dňa 21.1.1987 vyplýva, že mal byť vykonaný prevod lesných pozemkov, na základe Hospodárskej zmluvy, ktorej číslo chýbalo v prílohe č. 1 tohto rozhodnutia. Súd už vyššie konštatoval, že žiadosť o vyňatie pozemkov z lesného pôdneho fondu podával Záhradnícky a sadovnícky podnik, ktorý bol štátnym podnikom, pričom ministerstvo nenašlo žiadne nedostatky a považovalo žiadateľa za žiadateľa oprávneného, inak by kladne nerozhodlo a nevyhovelo podanej žiadosti. Ministerstvo rozhodlo po tom, čo preskúmalo žiadosť, vykonalo vonkajšie šetrenie a preskúmalo dodatočne doložené stanoviská. V spolupráci s Východoslovenskými štátnymi lesmi, štátny podnik mal vyznačiť hranice trvale vyňatých pozemkov podľa geometrického plánu. Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice nebol vlastníkom týchto pozemkov, resp. porastu, ktorý sa na nich nachádzal, len ich mal v správe ako štátna organizácia, ktorej štát zveroval správu pozemkov. Vlastníkom bol teda štát. Tvrdenie žalobkýň, že pre chýbajúcu hospodársku zmluvu bol prevod správy neplatný neobstojí. Pokiaľ by správu vyňatých pozemkov nevykonával Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košice, ktorý žiadal o ich vyňatie, museli by správu vykonávať Východoslovenské štátne lesy, š.p., ktoré však správu nemohli vykonávať, nakoľko pozemky už neboli lesnými pozemkami a iný subjekt súdu nie je známy. Súd predpokladá, že tento prevod do správy Záhradníckeho a sadovníckeho podniku bol platným. Neznamená to však, že hospodárska zmluva vôbec nebola uzatvorená a to súčasne za situácie, pokiaľ z ďalších dokumentov vyplýva, že Záhradnícky a sadovnícky podnik ďalej previedol správu na Záhradnícky a sadovnícky podnik mesta Košíc, š.p.- Správa verejnej zelene mesta Košice, s ktorou uzatvoril Hospodársku zmluvu dňa 10.11.1987, t.j. pár mesiacov po vyňatí pozemkov z lesného pôdneho fondu. Hospodárska zmluva bola tým pádom uzatvorená platne. Súd opakuje, že táto následne previedla správu majetku na Správu mestskej zelene (viď delimitačný protokol zo dňa 28.6.1991). Po celý čas však tieto pozemky mal vo vlastníctve štát. Až účinnosťou zákona č. 138/1991 Zb. ex lege prešiel Borovicový háj z národného majetku štátu do vlastníctva mesta Košice, pričom subjekt vykonávajúci správu tohto majetku Správa mestskej zelene odovzdal Borovicový háj mestu Košice protokolom zo dňa 3.5.2004, síce spätne, ale ako už súd uviedol vyššie, protokol mal len deklaratórny charakter.

48. Žalobkyne namietali, že zeleň nemohla byť predmetom prevodu, nakoľko nie je spôsobilým predmetom občianskoprávneho vzťahu, a momentom prechodu vlastníckeho práva k pozemkom,

prešlo na žalobkyne vlastníctvo všetkých trvalých porastov vysadených na týchto pozemkoch. Súd nespochybňuje skutočnosť, že predmetom prevodu vlastníctva môže byť len vec spôsobilá byť predmetom občianskoprávných vzťahov (§ 118 OZ), teda z právneho hľadiska samostatná. V tejto súvislosti súd nevníma žiaden dôvod, prečo park, resp. zeleň nemá mať charakter samostatnej veci, a teda, prečo nemá (nemôže) byť predmetom prevodu, a to bez ohľadu na skutočnosť, či žalovaný, resp. jeho právny predchodca veci nachádzajúce sa v parku vysadil alebo sa o ne staral, revitalizoval, ochraňoval alebo bral úžitky. Skutočnosť, že ide o vec je zrejmá aj z inventárnej a technickej karty z 18.1.1988 a na nej vyčíslenej hodnoty 398 054 Kčs. So zreteľom na vôľu prevodcu a nadobúdateľa došlo k platnému prevodu majetku podľa Hospodárskej zmluvy z 10.11.1987.

49. Súd sa tiež zaoberal tvrdením žalobkyň, že verejná zeleň vznikla až 19.12.1991 vyhlásením VZN č. 2/1991 o zakladaní, údržbe a ochrane zelene, nakoľko už v Zápisnici z pracovného stretnutia ohľadom územného rozhodnutia akcie „Borovicový háj“ v lokalite D. - K., konaného dňa 8.3.1985 na odbore výstavby, ÚPaA Košice II bolo prejednávané budovanie zelene - obvodového parku mesta Košíc. Rátalo sa s vybudovaním verejného osvetlenia, odpočívadiel, vyhlídkových bodov, s farebným spestrením sadov, konštrukciou asfaltových chodníkov. Táto zeleň mala byť následne prebudovaná na park, k takému prebudovaniu a vydaniu stavebného povolenia však do účinnosti zákona č. 138/1991 Zb. nedošlo. Nič to nemení na tom, že Borovicový háj, aj po jeho vyňatí z lesného pôdneho fondu v roku 1987, bol užívaný ako verejná zeleň a ako celok prešiel k 1.5.1991 na žalovaného. Aj keď sa rozhodnutím o využití územia z 15.3.1985, ktorého právoplatnosť žalobkyňa tiež spochybňuje, vymedzovalo jeho prebudovanie na využitie ako vnútromestského parku, to, že predmetný háj existoval a mal charakter verejnej zelene, je faktom.

50. K charakteru Borovicového hája ako verejnej zelene súd považuje za potrebné ozrejmiť, že pokiaľ ide o pozemky, na ktorých je umiestnená verejná zeleň ako voľne alebo cielene vysadená a voľne prístupná zeleň, ide nepochybne o pozemky odlišné od pozemkov, na ktorých sú plochy zelene - sady, parky, ktoré sú stavbami podľa stavebného zákona, a teda pozemky pod nimi (vrátane príľahlých plôch) sú už zahrnuté v § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z.. V niektorých prípadoch sú preto plochy zelene považované za samostatnú stavbu alebo prináležia k inej stavbe. Môžu tiež existovať nezávisle od stavieb a zároveň nie sú považované za stavbu, čo je podľa názoru súdu prípad Borovicového hája. Niet pochyb, že Borovicový háj je v zastavanom území obce a predstavuje vnútromestskú zeleň. Ak aj spôsob využitia pozemkov na parcelách č. 4311/80, č. 4311/84, č. 4311/86 a č. 4312/60, je na LV uvedený ako pozemky, na ktorých sa nachádza dvor, súd konštatuje, že aj tieto parcely sú súčasťou verejnej zelene a patria do lokality Borovicového hája a nemožno ich oddeliť od zvyšných parciel, ktoré spoluvlastnia žalobkyne, keďže tvoria jeden celok. Borovicový háj bol a je voľne prístupný verejnosti a takto je aj vnímaný od počiatku jeho výsadby. Pojem „verejná zeleň“ možno na základe sadovníckej a urbanistickej praxe vymedziť ako, cit.: „Je to zeleň prístupná všetkým občanom bez obmedzenia a slúži na všeobecné užívanie. Predstavuje zeleň v uliciach, stromoradia, zelené pásy a pruhy, mobilnú zeleň v uliciach, voľné miesta po asanácii budov, parkoviská, zeleň na námestiach, zeleň pri významných budovách, pomníky a pamätníky, verejnú zeleň na sídliskách, mestské parky a parkovo upravované plochy, promenády, promenádne lúky, odpočinkové lúky, okružné prechádzkové trasy, cieľové prechádzky, odpočívadlá, prírodné kiná a amfiteátre, náučné chodníky, psie lúky a pod. Zeleň verejných parkov tvoria všetky verejné prístupné plochy zelene v sídelnom útvere (<https://www.bratislava.sk/sk/triedenie-zelene>).“

51. Súd dáva do pozornosti aj odsek 58 rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 13. septembra 2022 sp. zn. 6Co/78/2022, ktorý uviedol, že charakter zelene a miesta voľne prístupného verejnosti ohľadne danej lokality vyplýva aj z dokumentu Miestny územný systém ekologickej stability mesta Košice (ďalej MÚSES). Miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES) z r. 2013, ktorý bol schválený uznesením z XXII. rokovania Mestského zastupiteľstva v Košiciach zo dňa 16.12.2013 pod č. 811, patrí medzi dokumentáciu ochrany prírody a krajiny. Pre územie Košíc bol územný systém ekologickej stability na miestnej úrovni po prvýkrát spracovaný ako Lokálny územný systém ekologickej stability mesta Košice (LÚSES) v roku 1992 a na základe spracovaných analýz bolo v rámci aglomerácie Košíc vyčlenených 59 lokálnych biocentier a 135 lokálnych biokoridorov. V roku 2006 bol spracovaný Miestny územný systém ekologickej stability mesta Košice (MÚSES) a v ňom bolo v rámci aglomerácie Košíc vyčlenených 11 biocentier mestskej regionálnej úrovne, 36 biocentier miestnej úrovne, 3 biokoridory mestskej regionálnej úrovne, 118 biokoridorov miestnej úrovne a 44 interakčných prvkov. Prvý Regionálny územný systém ekologickej stability mesta Košice (RÚSES) bol spracovaný v roku 1995 a dokumentácia tohto RÚSES bola s malými úpravami prevzatá aj do Územného plánu

veľkého územného celku Košického kraja (ÚPN VÚC), spracovaného v roku 1998 (zmeny a doplnky roku 2004, 2009). RÚSES mesta Košice bol aktualizovaný, súbežne s aktualizáciou LÚSES v roku 2006 a samostatne v roku 2010. Dokumentácia predloženého MÚSES predstavuje aktualizáciu MÚSES mesta Košice z roku 2006, s rešpektovaním vyčlenených biocentier a biokoridorov vyššieho stupňa z aktualizovaných RÚSES mesta Košice z rokov 2006 a 2010 (MÚSES, r. 2013). Z MÚSES vyplynulo, že už od roku 1995 je lokalita Borovicového lesíka nad Popradskou ul. považovaná za biocentrum (str. 88) na mestskej regionálnej úrovni (BC-R (M) str. 101 a zároveň súčasť biokoridoru mestského regionálneho významu (BK-R (M) Čičkovský potok - BC-R(M) Borovicový lesík nad Popradskou ul. - BC-R(M) Park na Žriedlovej ul. – BC-R(M) Mestský park - Mlynský náhon - Hornád (str. 113).

52. K tvrdeniu žalobkyň, ktoré s poukazom na protest prokurátora argumentovali, že danú lokalitu nemožno označiť ako verejná zeleň, pretože v dôsledku protestu prokurátora bolo zrušené uznesenie č. 2/1991 z 19.12.1991 o zakladaní, údržbe a ochrane zelene, súd uvádza, že v proteste prokurátora bolo namietané definovanie pojmu verejná zeleň v rámci VZN. Nemožno však poprieť fakt, že daná lokalita je zeleňou vo vlastníctve mesta a je prístupnou verejnosti. Zákon č. 66/2009 Z. z. nedefinuje pojem verejná zeleň. Vo vzťahu k verejnej zeleni na účely zákona č. 66/2009 Z. z. je však nápomocná špecifikácia pojmu verejná zeleň uvedená v § 47 ods. 5 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny účinné od 1.1.2020. V zákone č. 287/1994 Zb. o ochrane prírody a krajiny tento termín síce nebol použitý, avšak v § 32 ods. 4 používal pojem verejný sad a zeleň, ktorý nie je významovo odlišný od pojmu verejná zeleň. Na ozrejmienie toho, čo je verejná zeleň, možno primerane použiť i definíciu verejného priestranstva zavedenú od 1.4.2018 do ust. § 2b ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení ako ... priestor prístupný verejnosti bez obmedzenia, ktorý bez ohľadu na vlastnícke vzťahy slúži na všeobecné užívanie, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

53. Pokiaľ žalobkyne spochybnili rozsah územného rozhodnutia vo vzťahu k tam uvedeným parcelám, ktoré nie sú totožné s parcelami, ktoré sú predmetom tohto konania, súd zdôrazňuje, že v konaní nebolo nikdy sporné to, že pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania, sú súčasťou Borovicového hája, ktorého výmera je totožná minimálne od roku 1984 až doteraz. Z geometrického plánu č. 241-1-3601-45-82 zo dňa 6.12.1982 (č.l. 66) mal súd preukázanú špecifikáciu pôvodných parciel, okrem iného aj parcely č. 4311 o výmere 6,0156 ha, čím mal súd za to, že pôvodné parcely prešli zmenami.

54. Na základe uvedeného súd uzatvára, že Borovicový háj je verejnou zeleňou, ktorá prešla do vlastníctva žalovaného podľa osobitného predpisu - zákona č. 138/1991 Zb. a to ku dňu účinnosti tohto zákona 1.5.1991, čím boli splnené podmienky pre aplikáciu zákona č. 66/2009 Z. z. na prejednávany prípad. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 66/2009 Z. z. sa tento zákon primerane vzťahuje aj na usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom, na ktorých je verejná zeleň. Pokiaľ sám zákonodarca podľa § 1 ods. 2 tohto zákona upravil primerané použitie zákona aj na pozemky, na ktorých je umiestnený cintorín, športový areál alebo verejná zeleň, postavil ich tak na roveň tých pozemkov, na ktorých sa nachádzajú stavby v zmysle § 1 ods. 1 tohto zákona, preto niet dôvodu pre iný režim pozemkov, na ktorých sa nachádza verejná zeleň oproti pozemkom, na ktorých sa nachádza stavba. Rovnaký právny názor v tejto otázke vyslovil tiež Krajský súd v Košiciach v rozhodnutiach sp. zn. 6Co/197/2022 zo dňa 21.3.2023, sp. zn. 6Co/133/2022 zo dňa 8.8. 2023 a vo vzťahu k Borovicovému háju sp. zn. 6Co/78/2022 zo dňa 13.9.2022, sp. zn. 5Co/50/2023 zo dňa 24.5.2024, či sp. zn. 5Co/90/2023 zo dňa 28.5.2024.

55. Dňom 1.7.2009 v zmysle ust. § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. vzniklo na pozemkoch vo vlastníctve žalobkyň právo zodpovedajúce vecnému bremenu, nakoľko žalovaný k pozemkom, ktoré užíval nemal dohodnuté zmluvne iné právo. Vlastníkom pozemkov, ktorých sa konanie týka, vznikol nárok (§ 2 ods. 1 zákona), aby im žalovaný zámennou zmluvou poskytol náhradný pozemok v jeho vlastníctve, pričom do podania žaloby nedošlo k uplatneniu tohto postupu, resp. postupu predpokladaného § 2 ods. 2 zákona. V súvislosti potom práve so zámerom zákonodarca usporiadať vlastnícke vzťahy aj vo vzťahu k osobitne vymenovanej kategórii pozemkov, na ktorých je umiestnená verejná zeleň, je potrebné vyvodiť vznik zákonného vecného bremena aj voči tejto osobitne vymenovanej kategórii. Primeranosť použitia v prípade verejnej zelene vo vzťahu k § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. znamená, že sa nepreukazuje stavba a jej povolenosť podľa osobitných predpisov, keďže vzhľadom na charakter verejnej zelene je to vylúčené. Je potrebné si uvedomiť, že verejná zeleň nie je stavbou v zmysle stavebného zákona a vo vzťahu k verejnej zeleni tak, ako má na mysli zákon č. 66/2009 Z. z. (§ 4 ods. 1), preto nemohlo ku dňu 1.5.1991 existovať konkrétne územné či stavebné rozhodnutie. Borovicový háj teda nie je stavbou,

preto sa súd nezaoberal námietkami žalovaného, ktoré sa týkali (ne)povolenosti stavby. Žalovaný tak užíva sporné parcely na základe zákonného vecného bremena.

56. Vo vzťahu k zápisu vecného bremena žalovaného do katastra nehnuteľností, resp. že to doposiaľ zapísané nebolo, dáva súd do pozornosti, že vecné bremeno sa zapíše do katastra nehnuteľností záznamom podľa § 34 ods. 1 katastrálneho zákona a na návrh obce. Záznam je „len“ evidenčný úkon, ktorý deklaruje, že príslušné vecné bremeno vzniklo.

57. Zákon č. 66/2009 Z. z. neobsahuje úpravu týkajúcu sa priznania náhrady za zriadenie vecného bremena. K tejto otázke sa celkom jednoznačne vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. novembra 2019 sp. zn. 8Cdo/17/2019, cit.: „Tak ako za kon c. 182/1993 Z.z., ani za kon c. 66/2009 Z.z. však expressis verbis neuvažuje, že vecné bremeno vzniká za náhradu. Ústavný súd však vo svojom rozhodnutí, sp. zn. I. ÚS 474/2013 konštatoval, že aj keď za kon c. 182/1993 Z.z. neuvažuje, že vecné bremeno vzniknuté podľa § 23 ods. 5 vzniká len za náhradu, je potrebné, aby vychádzal z čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd a v kontexte s tým aj s právnou úpravou obsiahnutou v pôvodnom ustanovení § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka. Najvyšší súd už skoršie uzavrel, že pri nedostatku právnej úpravy možno na náhradu za vzniknuté bremeno odvodit' zo všeobecne uznávaných princípov, príkazom na ochranu základných práv a slobôd, teda aj zo základného práva vlastníť a užívať majetok (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/89/2008). I v prípade zriadenia vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. je primeraná náhrada namieste. Všeobecne súdy vo svojej doterajšej rozhodovacej činnosti plne respektujú, že vlastníkom pod stavbami patriacimi obci alebo vyššiemu územnému celku patrí primeraná náhrada podľa všeobecných zásad upravujúcich inštitút vecného bremena determinovanú proporčnosťou a vyvažovaním hodnoty vlastníckeho práva a hodnoty verejného záujmu.“

58. Pre posúdenie uplatneného nároku bolo v preskúmvanej veci potrebné ustáliť charakter náhrady za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z. z., pričom rozhodovacia prax súdov nebola v tejto otázke vždy jednotná. Vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného podstata problému spočíva v charaktere náhrady za vecné bremeno, teda či svojou povahou je jednorazovou alebo opakovanou náhradou.

59. Otázka povahy náhrady za vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z. z. bola jednoznačne vyriešená dovolacím súdom, ktorý opakovane rozhodol o tom, že náhrada za vecné bremeno podľa zákona č. 66/2009 Z. z. je náhradou jednorazovou. Východiskom jeho rozhodnutia s týmto záverom je tak, ako to vyplýva z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019, tá okolnosť, cit.: „Obdobnú „dovolaciu otázku“ už najvyšší súd riešil v rozsudku z 24. marca 2015 sp. zn. 7 Cdo 26/2014 ako aj v rozsudku zo 14. apríla 2016 sp. zn. 3 Cdo 49/2014, ktoré sa týkali priznávania primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“). Vyslovený právny názor je plne prijateľný a použiteľný aj na priznávanie primeranej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa zákona č. 66/2009 Z. z. Aj obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. patrí totiž k tzv. legálnym (zákonným) vecným bremenám, čiže k verejnoprávnym obmedzeniam vlastníckeho práva. Jeho verejnoprávny charakter a jeho povaha nasvedčujú tomu, že sa významne približuje k obmedzeniu vlastníckeho práva zakotveného v zákone č. 182/1993 Z. z.. Svedčí o tom nakoniec aj ich zhodná zákonná konštrukcia.“ Z uvedeného rozhodnutia dovolacieho súdu súd tiež ďalej cituje: „Ak judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo ex lege jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže byť tomu inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže byť tomu inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov. Najvyšší súd vo svojom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 49/2014 konštatoval, že finančná náhrada za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. je nepochybne majetkovým právom osoby, ktorá je povinným subjektom z vecného bremena. Predmetné bremeno

vzniká „in rem“, vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia. Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Podstatu predmetného názoru považoval za „ústavne udržateľný“ aj ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 227/2012. Ani ďalšie rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa posudzovania opakovanosti finančnej náhrady za zriadenie vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z., v ktorých posudzoval ústavnosť rozhodnutí založených na obdobných záveroch (sp. zn. I. ÚS 474/2013, IV. ÚS 227/2012, I. ÚS 1/2012, II. ÚS 506/2011), na tom nič nezmenili. Ani nález ústavného súdu sp. zn. Pl. ÚS 42/2015 neovplyvnil vyššie ustálený právny názor. Ako vyplýva z uznesenia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 323/2017 „nemožno stotožňovať právnu úpravu zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o tepelnej energetike“), ktorý upravoval primeranú jednorazovú náhradu za zriadenie vecného bremena a náhradu za vecné bremeno upravené v § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, keďže upravujú rozličné situácie, ktoré vyjadrujú rôznu formu obmedzenia v užívaní nehnuteľností. Kým pri obmedzení vlastníckeho práva podľa zákona o tepelnej energetike sa poskytuje náhrada za výmeru, v ktorej je vlastník obmedzený pri užívaní nehnuteľnosti v dôsledku uplatnenia zákonného vecného bremena držiteľom povolenia, a to pri výkone práv a povinností podľa § 10 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, ktorých rozsah a frekvenciu nemožno vopred určiť, pri právnej úprave zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ak vlastník domu nie je vlastníkom pozemku, teda rozsah vecného bremena je určiteľný už pri jeho vzniku, t. j. od účinnosti zákona 1. septembra 1993“. Je tomu tak aj pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., ktorého rozsah je určiteľný už pri jeho vzniku.“

60. Z rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - uznesenia sp. zn. 2Cdo/194/2018 z 26. augusta 2019, z uznesenia sp. zn. 8Cdo/17/2019 z 30. novembra 2020 a sp. zn. 1Cdo/99/2019 zo dňa 26. januára 2022 je zrejmé, že náhrada za zriadenie vecného bremena má charakter jednorazovej odplaty. Najvyšší súd tiež celkom jednoznačne uviedol, že uvedené rozhodnutia tvoria ustálenú rozhodovaciu prax ohľadne tejto otázky.

61. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je teda jednorazová a nemá charakter opakovaného plnenia. Všetky spomínané rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky predstavujú ustálenú rozhodovaciu prax, keďže túto predstavujú aj rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor (bližšie pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. októbra 2017 sp. zn. 6Cdo 129/2017). Ustálenou súdnou praxou nie sú rozhodnutia na úrovni okresných alebo krajských súdov. Pre odklon od tejto súdnej praxe preto nepostačuje poukaz na princíp právnej istoty, nakoľko súdna prax sa vo vzťahu k zákonu č. 66/2009 Z. z. ustálila až s určitým odstupom po vydaní rozsudkov v obdobných veciach, kde bola priznávaná opakovaná náhrada za vecné bremeno. Doterajšie posudzovanie náhrady za vecné bremeno ako opakujúceho sa nároku tak bolo prelomené rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu vyššej inštancie, ktorou je aj tento súd viazaný.

62. Aplikujúc právne závery vyplývajúce z uvedených rozhodnutí na skutkový stav v tomto spore prijal súd záver o nemožnosti priznania náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva opakovane až do usporiadania vlastníckych vzťahov spôsobom upraveným v zákone č. 66/2009 Z. z.

63. Žalovaný vzniesol voči uplatnenému nároku námietku premlčania, pričom z obsahu spisu nevyplynuli žiadne okolnosti, pre ktoré by súd na takto vznesenú námietku premlčania nemal prihliadnuť. Súd nezistil dôvody, pre ktoré by malo byť premlčanie v rozpore s dobrými mravmi a žiadne také dôvody netvrdili ani samotné žalobkyne. Súd dáva do pozornosti, že žalobkyňa sa môže domáhať nápravy situácie v konaní o nariadení pozemkových úprav podľa § 2 ods. 1, písm. l) zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách. Zákomom č. 257/2022 Z. z. došlo s účinnosťou k 1.9.2022 k vypusteniu § 3 zo zákona č. 66/2009 Z. z. a k zmene zákona č. 330/1991 Zb., ktorej účelom bolo odstrániť niekoľko rokov trvajúci nesúlad zákona č. 66/2009 Z. z. so súčasným znením zákona č. 330/1991 Zb. Žalobkyňa tak má oprávnenie podať návrh na začatie konania a upraviť spornú situáciu do budúcnosti.

(§ 7 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 3 zákona č. 330/1991 Zb.), o ktorom návrhu rozhoduje okresný úrad. Neostane jej tak len holé vlastníctvo bez možnosti zvrátiť tento stav.

64. Za kon pre na hradu za vecne bremeno neupravuje premc'aciu dobu samostatne, preto sa v presku m'avanej veci uplatni vs'eobecna' premc'acia doba. Pre urc'enie jej zac'iatku je rozhodne, kedy bolo moz'ne pra'vo uplatniť prvý raz, teda akona'hle je moz'ne podat' voči z'alovane'mu z'alobu. Premc'acia doba zac'ala plynuť 1.7.2009, t. j. odo dn'a u'c'innosti za'kona c'. 66/2009 Z. z., pričom tento okamih je dany' objekti'vne a neza'visle na subjekti'vnej okolnosti, teda či opra'vnený vedel alebo nevedel o svojom pra've (porovnaj R 1/1998). V kontexte uvedene'ho sa pra'vo z'alobkyň na zaplatenie na hradu za vecne bremeno premc'alo najnesko^r 1.7.2012, pričom žalobkyne podali žalobu na súde 27.5.2022. S poukazom na uvedené preto súd vo výroku I. žalobu v celom rozsahu zamietol.

65. S poukazom na princíp právnej istoty záverom súd konštatuje, že viazaný právnym názorom odvolacieho súdu v uznesení sp. zn. 3Co/191/2021 zo dňa 22.2.2022, rozhodol o nároku žalobkyň voči žalovanému za predchádzajúce obdobie rozsudkom sp. zn. K2-44C/42/2020 dňa 27.2.2024 tak, že žalobu zamietol. Rozhodnutie nie je toho času právoplatné.

66. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

67. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

68. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP (a contrario) v spojení s ust. § 262 ods. 1 CSP a ust. § 396 ods. 3 CSP vo výroku II. a to tak, že žalovanému aj keď bol úspešný v konaní náhradu trov konania, nepriznal, nakoľko mu žiadne preukázateľne vynaložené trovy konania nevznikli, pričom takto rozhodol z dôvodu procesnej ekonómie priamo v tomto rozhodnutí.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia v dvoch vyhotoveniach na Mestský súd Košice.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a/ neboli splnené procesné podmienky,
- b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie musí byť podpísané a predložené v 2 rovnopisoch.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).